

Ny Bokin'i Daniela — Faharoa amby telopolo

Avy amin'ny Liona ho amin'ny Famitahana: Fandalinana Lalina ny Daniela 6 sy ny Faminaniana Momba ny Andro Farany

Jeff Pippenger

2023-12-27

Ny toko fahenina ao amin'i Daniela no laharana fahatelo ao anatin'ireo toko enina voalohany ao amin'i Daniela, izay mampiseho mivantana fanoharana iray momba ny krizin'ny lalàn'ny Alahady. Ao amin'ny toko fahatelo, ny sarivongana volamenan'i Nebokadneza sy ireo lehilahy telo mendrika dia maneho ny faneva izay asandratra, ka hitan'izao tontolo izao manontolo.

Dia naniraka i Nebokadneza mpanjaka hampivory ny satrapa sy ny lehibem-paritany, ny governora sy ny mpanolo-tsaina, ny mpitahiry harena sy ny mpahay lalàna, ny mpitsara ary ny mpanapaka rehetra amin'ny faritany, mba ho avy amin'ny fitokanana ny sarivongana izay natsangan'i Nebokadneza mpanjaka. Daniela 3:2.

Ao amin'ny toko fahatelo, ireo lehilahy telo mendrika dia nandà tsy hiankohoka, ary ny nataony dia nitondra taminy ny fanenjehana tao amin'ny lafaoro mirehitra; fa Daniela kosa, ao amin'ny toko fahenina, dia miankohoka intelo isan'andro, ary ny nataony dia nitondra taminy ny fanenjehana tao amin'ny lavaky ny liona. Tsipika eo ambonin'ny tsipika, ireo dia maneho ny fanenjehana noho ny lalàn'ny Alahady ho toy ny fanapahan-kevitra momba ny fiankohofana, izay, amin'ireo tranga roa tonta, dia efa voafarit'ireo mahatoky rahateo. Ireo asehon'ny fitambaran'ny telo sy ny iray, izay tandindon'ny efatra arivo amby efatra alina sy iray hetsy, dia efa niorina tsara ao amin'ny fahamarinana talohan'ny hahatongavan'ny fihovitrovitry ny fanenjehana.

“Hoy ilay anjely: ‘Mandà ny tena; tsy maintsy mandroso haingana ianareo.’ Ny sasany amintsika dia nanam-potoana handraisana ny fahamarinana sy handroso tsikelikely, ary ny dingana rehetra izay nataontsika dia nanome hery antsika handray ny dingana manaraka. Fa ankehitriny dia saika tapitra ny fotoana, ary izay nianarantsika nandritra ny taona maro dia tsy maintsy hianaran'izy ireo ao anatin'ny volana vitsivitsy. Tsy maintsy maro koa ny zavatra hialan'izy ireo sy maro ny zavatra tsy maintsy hianarany indray. Ireo izay tsy hanaiky handray ny mariky ny bibidia sy ny sariny rehefa hivoaka ny didy, dia tsy maintsy manana fahatapahan-kevitra dieny izao hilaza hoe: Tsia, tsy hankatò ny andrim-panjakan'ny bibidia izahay.” Early Writings, 68.

Ao amin'ny toko fahadimy, ny lalàn'ny Alahady dia miresaka ny amin'ny faran'ilay bibidia avy amin'ny tany sy ny fitsarana nentin'ireo fahavalo izay niditra tamin'ny alalan'ny manda.

Tamin'izany alina izany no namonoana an'i Belsazara, mpanjakan'ny Kaldeana. Ary Dariosy Mediana no nandray ny fanjakana, rehefa tokony ho roa amby enimpolo taona izy. Daniela 5:30, 31.

Ao amin'ny toko fahenina, dia aseho ny fanisiana tombo-kase ny olon'Andriamanitra, izay tandindomin'ny fametrahana ny tombo-kasen'ny mpanjaka teo amin'ny lavaky ny liona.

Dia nisy vato iray nentina ka napetraka teo amin'ny vavan'ny lavaka; ary ny mpanjaka nanisy tombo-kaseny sy ny tombo-kasen'ny lehibe nanan-kaja teo aminy, mba tsy hovàna ny fanapahan-kevitra ny amin'i Daniela. Daniela 6:17.

Ireo andalana telo ireo dia samy mandray anjara amin'ny toetoetran'ily faneva asandratra eo amin'ny rahona, mandritra ny ora isehoan'ily horohoron-tany lehibe ao amin'ny Apokalypsy toka fahairaika ambin'ny folo.

Ary reny ny feo mahery avy tany an-danitra nanao taminy hoe: Miakara atỳ. Dia niakatra nankany an-danitra tamin'ny rahona izy; ary nijery azy ny fahavalony. Ary tamin'izany ora izany indrindra dia nisy horohoron-tany lehibe, ka lavo ny ampahafolon'ny tanàna, ary olona fito arivo no matin'ny horohoron-tany; ary ny sisa dia raiki-tahotra ka nanome voninahitra an'Andriamanitra ny lanitra. Apokalypsy 11:12, 13.

Ny toka fahenina ao amin'i Daniela dia manondro ny fanisiana tombo-kase ny vahoakan'Andriamanitra, nefa amin'ny fomba manokana kokoa dia miresaka ny famaizana ilay fikambanan'ireo “filoha, sy ny governora, ary ny andriana, ny mpanolo-tsaina, ary ny kapiteny,” izay namitaka ny mpanjaka mba hamono an'i Daniela. Ny famitahana ny mpanjaka (mariky ny fanjakana), dia lohahevitra ara-paminaniana manan-danja, izay ahitana vavolombelona ara-paminaniana maromaro. Tsy tahaka an'i Nebokadnezara ao amin'ny toka fahatelo, na i Belsazara ao amin'ny toka fahadimy, izay samy tsy nahalala firy an'i Daniela sy ireo vavolombelona telo mandra-pahatongan'ny krizy, ny “fankasitrahan'i” Dariosa an'i Daniela mialoha ny krizy dia manondro toe-javatra hafa ho an'ny krizin'ny lalàna Alahady.

I Daniela dia “nohajaina indrindra” noho ireo filoha roa hafa, ary ireo filoha telo ireo kosa dia napetraka hanapaka ireo andriana roapolo amby zato. I Daniela dia ampitahaina indrindra amin'ireo filoha sy andriana, ary izy no nahazo fitia mihoatra noho izy roa izay mandrafitra firaisan-tsain'ny fitaka asehon'ny dimy (virijina adala dimy).

Nahasitrana i Dariosa ny nanendry lehiben'ny faritany roa-polo amby zato hitondra ny fanjakana manontolo; ary hanapaka azy ireo kosa dia filoha telo, ka i Daniela no voalohany tamin'ireo; mba hanoloran'ireo lehiben'ny faritany tatitra amin'ireo, ary mba tsy hisy fahavoazana hanjo ny mpanjaka. Dia io Daniela io no nasandratra ambonin'ny filoha sy ny lehiben'ny faritany, satria nisy fanahy tsara indrindra tao aminy; ary ny mpanjaka nikasa hanendry azy hitondra ny fanjakana manontolo. Koa ireo filoha sy lehiben'ny faritany nitady hahita antony hampangana an'i Daniela momba ny raharahan'ny fanjakana; nefa tsy nahita antony na tsiny akory izy, satria mahatoky izy, ary tsy nisy fahadisoana na tsiny hita tao aminy. Dia hoy ireo lehilahy ireo: Tsy hahita antony hampangana an'io Daniela io isika, raha tsy mahita izany manohitra azy momba ny lalàn'Andriamaniny. Daniela 6:1–5.

I Dariosy dia ampiasaina hanehoana fitaka iray izay tanterahina hanoherana ny mpanjaka, izay maneho ireo mpanjaka folo (ny Firenena Mikambana), amin'ny faran'izao tontolo izao. Izany fitaka izany dia mandray anjara amin'ily fankahalana asehon'ireo mpanjaka folo (ny Firenena Mikambana) amin'ily vehivavy janga (ny fahefana papaly), ka mahatonga azy ireo “hahavery sy hampitanjaka azy,” ary “hihinana ny nofony, ary handoro azy amin'ny afo.”

Ary ireo tandroka folo izay hitanao teo amin'ily bibidia dia hankahala ilay vehivavy janga ka hahatonga azy ho laosy mitanjaka, ary hihinana ny nofony sy handoro azy amin'ny afo. Fa Andriamanitra no nametraka tao am-pony mba hanatanteraka ny sitrapony sy hifanaiky ary hanolotra ny fanjakany ho an'ily bibidia mandra-pahatanteraky ny tenin'Andriamanitra. Ary ilay vehivavy izay hitanao dia ilay tanàna lehibe izay manjaka amin'ny mpanjakan'ny tany. Apokalypsy 17:16–18.

Ny Firenena Mikambana (ny fanjakana fahafito) dia handrava ny fitondran'ny papa, na dia vao tsy ela akory aza no nanolorany ny fanjakany taminy, satria manjaka “fotoana fohy” izy ireo.

Ary misy mpanjaka fito: ny dimy efa lavo, ny iray eo ihany, ary ny iray hafa tsy mbola tonga; ary rehefa tonga izy, dia tsy maintsy haharitra vetivety ihany. Apokalypsy 17:10.

Amin'ny lalàna alahady, ny fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, dia ilay bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy 13 (Etazonia), ka vao avy namarana ny fanapahany nandritra ny fitopolo taona ara-panoharana, izay nandritra izany no nanadinoana ny fanjakana fahadimy ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, dia ilay bibidia avy amin'ny ranomasina ao amin'ny Apokalypsy 13 (ny papa), nandritra ireo fitopolo taona ara-panoharana ao amin'ny Isaia toko faha-23.

Ary amin'izany andro izany dia ho adino fitopolo taona Tyro, araka ny andron'ny mpanjaka iray; rehefa tapitra ny fitopolo taona, dia hihira tahaka ny vehivavy janga Tyro. Raiso ny lokanga, mandehandehana manodidina ny tanàna, ry vehivavy janga izay efa hadino; ataovy mamy ny feonao, mihirà hira maro, mba hotsarovana ianao. Ary rehefa tapitra ny fitopolo taona, dia hotsidihin'i Jehovah Tyro, ka hiverina amin'ny karamany izy, ary hijangajanga amin'ny fanjakana rehetra ambonin'ny tany manerana izao tontolo izao. Isaia 23:15–17.

Amin'ny lalàna alahady no anombohan'ily fanjakana fahafito ao amin'ny faminanian'ny Baiboly, dia ireo mpanjaka folo (ny Firenena Mikambana), hanjaka, nefa vetivety ihany; fa amin'izay dia manomboka ny asany ilay mpanjaka lohalaharana amin'ireo mpanjaka folo, dia ny hanery izao tontolo izao manontolo hirindra eo ambanin'ny rafitry ny bibidia, izay fitambaran'ny fiangonana sy ny fanjakana, ary aseho ho tandindon'ny sarin'ny bibidia.

Ary hitako ny biby iray hafa niakatra avy tamin'ny tany; ary nanana tandroka roa tahaka ny zanak'ondry izy, nefa niteny tahaka ny dragona. Ary izy mampiasa ny fahefana rehetra ananan'ily biby voalohany eo anatrehany, ka mampivavaka ny biby voalohany, izay sitrana tamin'ny feriny nahafaty, amin'ny tany sy izay monina eo aminy. Ary manao fahagagana lehibe izy, dia mampidina afo avy any an-danitra ho amin'ny tany eo imason'ny olona mihitsy aza; ary mamitaka izay monina ambonin'ny tany amin'ny alalan'ireo fahagagana izay nomena fahefana azy hatao eo imason'ily biby; ka milaza amin'izay monina ambonin'ny tany mba hanao sarin'ily biby izay naratra tamin'ny sabatra nefa velona ihany. Apokalypsy 13:11–14.

Ny singa fototra iray amin'ny tandindona momba ilay bibidia avy amin'ny tany (Etazonia), izay manomboka tahaka ny zanak'ondry ary miafara amin'ny fitenenana tahaka ny dragona, dia ny fitenenany. Ao amin'ny faminania, ny fitenenana dia manondro ny asan'ny fahefana mpanao lalàna sy ny fahefana mpitsara.

“Ny firesahan’ny firenena dia ny asan’ny manampahefana mpanao lalàna sy mpitsara ao aminy.” The Great Controversy, 443.

Rehefa niteny voalohany tahaka ny zanak’ondry i Etazonia, dia namoaka ny Lalàm-panorenan’i Etazonia izy, ka tamin’izany no nanorenany tany fialofana ho an’izay nandositra ny fanenjehan’ny fahefana papaly sy ny mpanjakan’i Eoropa.

Ary nanampy an-dravehivavy ny tany, ary niloa-bava ny tany ka nitelina ny riaka izay naloaky ny dragona avy tamin’ny vavany. Apokalypsy 12:16.

Amin’ny faran’ireo fitopolo taona ara-tandindona, dia miteny indray ilay bibidia avy amin’ny tany, nefa amin’izany fotoana izany dia toy ny dragona, satria mampihatra ny fanompoam-pivavahana amin’ny Alahady izy, izay mariky ny fahefan’ny papa. Rehefa ampiharina ny mariky ny fahefan’ny papa, dia tsaroana ny papa, ary tsaroana izy, rehefa atao tsy ara-dalàna ny mitandrina ilay Didy izay tsy tokony hohadinoina mandrakizay.

Tsarovy ny andro Sabata mba hohamasinina izany. Henemana no hiasanao sy hanaovanao ny raharahanao rehetra; fa ny andro fahafito dia Sabatan’i Jehovah Andriamanitrao; amin’izany dia aza manao raharaha akory ianao, na ny zanakao lahy, na ny zanakao vavy, na ny ankizilahinao, na ny ankizivavinao, na ny biby fiompinao, na ny vahiny izay ao anatin’ny vavahadinao; fa henemana no nanaovan’i Jehovah ny lanitra sy ny tany, ny ranomasina sy izay rehetra ao aminy, ary nitsahatra Izy tamin’ny andro fahafito; koa izany no nitahian’i Jehovah ny andro Sabata sy nanamasinany azy. Eksodosy 20:8–11.

Ny fivadiham-pirenena amin’Andriamanitra dia arahin’ny fandranganana ny firenena, ary ireo fahefana telo izay mitarika izao tontolo izao ho any Armagedona dia mifampiombona.

“Amin’ny alalan’ny didy manery ny fanorenana ny fahefan’ny Papa, ho fandikana ny lalàn’Andriamanitra, dia hisaraka tanteraka amin’ny fahamarinana ny firenentsika. Rehefa haninjitra ny tanany hiampita ny hantsana ny Protestantisma mba hihazona ny tanan’ny fahefana romana, rehefa hihoatra ny hantsana lalina izy mba hifandray tanana amin’ny Spiritisma, rehefa, eo ambanin’ny herin’ity firaisana telo sosona ity, ny firenentsika handà ny foto-kevitra rehetra ao amin’ny Lalàm-panorenany amin’ny maha-fitondram-panjakana protestanta sy repoblikana azy, ka hanomana lalana ho amin’ny fampielezana ny lainga sy ny fitaka avy amin’ny papa, amin’izay no hahafantarantsika fa tonga ny fotoana hiasan’i Satana amin’ny fomba mahagaga, ary efa akaiky ny farany.” Testimonies, boky faha-5, 451.

Rehefa mifampitantanana amin’ny lalàna alahady ny “Protestantisma” (Etazonia), “ny fahefana romana” (ny Vatikana), ary “ny Spiritisma” (ny Firenena Mikambana), dia manomboka mitarika izao tontolo izao ho any Armagedona izy ireo, izay aseho ho fanerena voalohany izao tontolo izao hanaiky ny fahefan’ny fitondrana tokana maneran-tany, izay ahitana ny fiangonana sy ny fanjakana, ary ny fiangonana no mifehy izany fifandraisana izany. Ny herin’ireo fahagagana ampiasain’ily bibin’ny tany dia tsy vitan’ny mitondra ny fijangajangan’ily vehivavy janga avy any Tyro amin’ny mpanjakan’ny tany ihany, fa mampihatra koa ny “fitenenan” ny sarin’ily bibidia maneran-tany. Araka ny famaritana ara-paminaniana, izany dia midika fa tsy maintsy manana sampana mpanao lalàna (miorina ao New York), sy sampana mpitsara (miorina ao La

Haye) ilay fitondrana tokana maneran-tany.

Ary mamitaka izay monina ambonin'ny tany izy tamin'ny alalan'ireo fahagagana izay nomena fahefana azy hatao teo anatrehan'ily bibidia; ka nilaza tamin'izay monina ambonin'ny tany mba hanao sarin'ily bibidia izay naratra tamin'ny sabatra nefa velona ihany. Ary nomena fahefana izy hanome aina ny sarin'ily bibidia, mba hiteny aza ny sarin'ily bibidia, sady hampamono izay rehetra tsy mety miankohoka amin'ny sarin'ily bibidia. Ary ataony samy handray marika eo amin'ny tany ankavanana na eo amin'ny handriny avokoa ny olona rehetra, na ny madinika na ny lehibe, na ny manan-karena na ny mahantra, na ny afaka na ny andevo; mba tsy hisy hahazo hividy na hivarotra, afa-tsy izay manana ny marika, dia ny anaran'ily bibidia na ny isan'ny anarany. Ity no fahendrena. Izay manan-tsaina aoka hanisa ny isan'ily bibidia; fa isan'olona izany, ary enin-jato sy enimpolo amby enina ny isany. Apokalypsy 13:14–18.

Ny biby avy amin'ny tany (Etazonia) dia hamitaka izao tontolo izao manontolo mba hanaiky ny sarin'ily bibidia eran-tany, dia ilay sary ihany izay noforonin'i Etazonia rehefa nitarika ho amin'ny lalàna Alahady izy ary nony farany dia nampihatra izany. Avy eo dia homeny fahefana ny fitondram-panjakana tokana eran-tany hampihatra ny lalàny amin'ny sazy famonoana ho faty, ary/na sazy ara-toekarena. Ny famitahan'i Dariosa mpanjaka dia tandindon'ny famitahana ireo mpanjaka izay averimberina amantarana azy ao amin'ny faminaniana; satria raha vao manomboka manery izao tontolo izao hanaiky ny fitondram-panjakana tokana eran-tany ilay biby avy amin'ny tany, ny hevitra ampiasaina hanerena izao tontolo izao hanaiky izany fandaminana izany dia ny hoe tsy maintsy toherina amin'ny ady eran-tany ilay hery izay nampahatezitra ny firenena (Silamo).

Manatanteraka ny mariky ny fahefana papaly i Etazonia, satria ny fitsaran'Andriamanitra dia nitondra fahasahiranana lalina toy izany tao Etazonia ka nitarika ho amin'ny lalàna Alahady, hany ka natolotra ho vahaolana ny hoe, amin'ny fiverenana amin'ny andriamanitry ny Katolisisma, dia hifarana ireo fahasahiranana ara-toekarena izay efa nitombo hatrany. Kanefa amin'ny lalàna Alahady, ilay fahavalo izay niditra an-tsokosoko teo ambanin'ny manda ambany dia mitondra ny fitsaran'ny faharavan'ny firenena.

“Ary amin'izany dia handresy lahatra ny olona ilay mpamitaka lehibe fa ireo izay manompo an'Andriamanitra no mahatonga ireo loza ireo. Ilay antokon'olona izay nampahatezitra ny lanitra dia hanome tsiny ireo fahoriany rehetra amin'ireo izay, amin'ny fankatoavany ny didin'Andriamanitra, dia fananarana maharitra ho an'ny mpandika lalàna. Hambara fa manafintohina an'Andriamanitra ny olona amin'ny fandikana ny sabatan'ny Alahady; fa io fahotana io no nitondra ireo loza izay tsy hitsahatra mandra-pampiharana hentitra ny fitandremana ny Alahady; ary fa ireo izay maneho ny fitakian'ny didy fahefatra, ka amin'izany mandrava ny fanajana ny Alahady, dia mpampikorontana ny vahoaka, manakana ny fiverenan'izy ireo amin'ny fankasitrahan'Andriamanitra sy ny fanambinana ara-nofa. Noho izany dia haverina indray ilay fiampangana izay natao fahiny tamin'ny mpanompon'Andriamanitra, ary amin'ny antony mitovy fahamarinan-toerana ihany koa: ‘Ary rehefa nahita an'i Elia Ahaba, dia hoy Ahaba taminy: Hianao va no mampitabataba ny Isiraely? Ary izy namaly hoe: Tsy izaho no mampitabataba ny Isiraely, fa hianao sy ny

tranon-drainao, satria nahafoy ny didin'i Jehovah ianareo, ary nanaraka ireo Bala hianao.' 1 Mpanjaka 18:17, 18. Rehefa hampirehitra ny fahatezeran'ny vahoaka ny fiampangana lainga, dia hizotra amin'ny lalan-kizorana manoloana ireo irak'Andriamanitra izy ireo, tena mitovy amin'izay nataon'ny Isiraely niodina tamin'i Elia." Ilay Ady Lehibe, 590.

Amin'ny "ora" n'ilay "horohoron-tany lehibe" ao amin'ny Apokalypsy toko faha-iraika ambin'ny folo, dia maneno amin'izay koa ny "Loza" fahatelo an'ny Islamo, dia ilay Trompetra Fahafito, ary hampahatezitra ny firenena izany. Izany fahatezeran'ny firenena manohitra ny Islamo izany dia hampiasaina hamitahana izao tontolo izao mba hanaiky ilay fampanantenana poakaty iray ihany izay vao tsy nahomby teo amin'ilay bibidia avy amin'ny tany. Ny fampanantenana poakaty dia izao: fa amin'ny fankatoavana ny fahefan'ny Katolisisma, araka izay asehon'ny mariky ny fahefan'ny papa, dia hitsahatra ny fitsaran'Andriamanitra izay mihamafy hatrany. Izany fampanantenana izany, izay efa voaporofy sahady fa tsy mahomby ho an'i Etazonia, dia hampiasaina amin'izay ho fampanantenana ho an'izao tontolo izao izay tratry ny horohoro.

Hambaran-kevitra fa raha mba hifanaraka ihany ny firenena rehetra amin'izao tontolo izao ka hamela ny fanjakana tokana maneran-tany hiorina mba hiatrehana ny ady nentin'ny Silamo, dia hiverina ny filaminana. Ny Silamo no hery voatondro ao amin'ny Soratra Masina ho izay mampiray ny olona rehetra hanohitra ny Silamo, nefa izany fiarahana izany no fitaka faratampon'ny mpanjaka.

Ary hoy ny anjelin'i Jehovah taminy: Indro, torontoronina ianao, ary hiteraka zazalahy, ka ny anarany hataonao hoe Ismaela; fa Jehovah efa nandre ny fahorianao. Ary ho lehilahy dia izy; ny tanany hanohitra ny olona rehetra, ary ny tanan'ny olona rehetra hanohitra azy; ary honina eo anatrehan'ny rahalahiny rehetra izy. Genesisy 16:11, 12.

Ishmaela no rain'ny ara-panahy ho an'ny fivavahana silamo. Marina fa i Mohammed, rain'ny silamo, dia tsy niseho teo amin'ny tantara raha tsy tamin'ny taonjato fahafito, nefa ny vahoaka ara-bakiteny fahiny no ampiasain'Andriamanitra hanehoana ireo vahoaka ara-panahy amin'ny andro farany.

Izao no lazain'i Jehovah, Mpanjakan'ny Isiraely sy Mpanavotra azy, Jehovah Tompon'ny maro: Izaho no voalohany, ary Izaho no farany; ary tsy misy Andriamanitra afa-tsy Izaho. Ary iza, tahaka Ahy, no hiantso ka hanambara izany sy handahatra izany eo anatrehako, hatrizay nanendrenako ny firenena fahiny? Ary aoka hasehony aminy ny zavatra ho avy sy izay mbola ho tonga. Isaia 44:6, 7.

Talohan'ny nahaterahan'i Ismaela dia efa nomena anarana izy ary efa voafaritry ny anjara toerany ara-paminaniana. Ny tanan'ny taranany ara-panahy dia "hanohitra ny olona rehetra, ary ny tanan'ny olona rehetra" dia hanohitra "azy." Ary tsy tahaka ny fampianarana adala ataon'ny liberalisma mandroso, ny Baiboly dia mampianatra fa Ismaela dia "hitoetra eo anatrehan'ny rahalahiny rehetra." Tsy miray tanteraka amin'ny kolontsaina manodidina azy ireo izy, fa kosa maro no manameloka izany, manohitra izany ary manafika izany. Ny fanahin'i Ismaela dia ny hoe "izy" dia "ho olona dia." Ny hevitra milaza fa misy sokajin'ny finoana silamo milamina dia tsy tohanan'ny Tenin'Andriamanitra, na amin'ny Korany.

Ny famitahan'ny filoha roa sy ny printsy roapolo amby zato ao amin'ny Daniela toko fahaenina dia manondro ny famitahana izay hatao amin'ireo mpanjaka folo, rehefa tarihina hino izy ireo fa ny tanjona sy ny hamehana amin'ny fametrahana fitondram-panjakana tokana maneran-tany eo ambany fifehezan'i Roma dia ny hamahana ny krizy miha-mitombo amin'ny ady Islamika izay ilay “Loza fahatelo”. Raha vantany vao atsangana sy omena hery “hiteny” ny sarin'ny bibidia, dia ho fantatr'izao tontolo izao, rehefa tara loatra, fa ny tanjon'ny fahefana papa dia ny hatrika ireo izay mitana ny Sabata andro fahafito (Daniela), fa tsy ilay fahavalo izay niditra an-tsokosoko tamin'ny rindrina atsimo tsy nisy mpiambina.

“Ny tenin'Andriamanitra dia efa nanome fampitandremana momba ny loza mananontanona; raha tsy hohenoina izany, dia ho fantatr'izao tontolo protestanta izao izay tena tanjon'i Roma, raha tsy efa tara loatra ka tsy hahafahana mandositra ny fandrika. Mitombo amim-pahanginana ho amin'ny fahefana izy. Ny foto-pampianarany dia mampihatra ny heriny ao amin'ny efitrano fanaovan-dalàna, ao amin'ny fiangonana, ary ao am-pon'ny olona. Manangona ireo rafitra avo sy goavana izy, izay any amin'ny zoro miafina ao aminy no hamerenana ny fanenjehana nataony fahiny. Amim-pitandremana miafina sy tsy ampoizina no anamafisany ny heriny mba hampandroso ny tanjony manokana rehefa tonga ny fotoana hamaliany. Ny hany iriny dia toerana manome tombony, ary efa omena azy sahady izany. Tsy ho ela dia ho hitantsika ary ho tsapantsika izay tena tanjon'ilay singa romana. Na iza na iza hino sy hankatò ny tenin'Andriamanitra dia hahazo tsiny sy fanenjehana noho izany.” Ilay Ady Lehibe, 581.

Ny famitahan'ny Firenena Mikambana izay tanterahin'ny fahefana papaly, ka miteraka ny famalian-katezeran'ny fony, dia aseho matetika ao amin'ny Soratra Masina, ary ny tantaran'i Dariosy no iray amin'ireo ohatra lehibe indrindra maneho izany fahamarinana izany. Famitahana tanterahina voalohany any Etazonia izany, ary avy eo averina amin'izao tontolo izao. Ity fahamarinana ity dia hita ao amin'ny tantaran'i Elia sy Jezebel, avy eo indray ao amin'ny tantaran'i Jaona Mpanao Batisa sy Herodia, ary koa ao amin'ny fanomboana an'i Kristy tamin'ny hazo fijaliana. Ny fampahatezeran'ny finoana silamo ny firenena no tetika ampiasain'ny fahefana papaly, izay manome azy toerana ahafahany manafika ireo mpitandrina ny Sabata maneran-tany.

Ny filazana voalohany momba ny Islama dia ny fampidirana an'i Ismaela ao amin'ny Soratra Masina, ary ny anjara asan'ny Islama izay aseho amin'ny faran'izao tontolo izao—dia ny hampiditra izao tontolo izao ao anatin'ny horohoro maneran-tany mba hanaiky izay tolo-kevitra rehetra ho vahaolana—no mamela ny fitaka ho tanterahina. Ny fitaka no manosika ny Firenena Mikambana (ireo mpanjaka folo) hanatanteraka ny sitrapon'Andriamanitra, ka hanaiky hanolotra ny fanjakany (ny fanjakana fahafito) ho an'ny papa (ilay bibidia).

Ny fitaka asehon'i Dariosy, sy ireo tsipika ara-paminaniana hafa, dia ahitana ny anjara asan'ny finoana silamo amin'ny fampahatezerana ny firenena, ny antony faratampony andravana ny fahefana papaly amin'ny alalan'ny Firenena Mikambana, ary tahaka izany koa no amantarany ireo toe-javatra manodidina ilay zava-miafina momba ny fanjakana fahavalo, dia ilay avy amin'ny fito, izay hatsangana ho lohan'i Babylona maoderina.

Daniel tao amin'ny lavaky ny liona dia fanehoana ara-paminaniana tena saro-pantarina, nefa ny fahazoana azy dia azo tratrarina ihany rehefa ampiharina ny fomba fandalinana hoe “tsipika

an-tsipika”.

Hohizantsika ao amin’ny lahatsoratra manaraka ny Daniela toko fahenina.

“Rehefa isika amin’ny maha-vahoaka antsika no mahatakatra izay dikan’ity boky ity ho antsika, dia hisy fifohazana lehibe ho hita eo amintsika.” Testimonies to Ministers, 113.